

GERDA C. HUISMAN

I C A

Catalogus van de middeleeuwse handschriften
in de Universiteitsbibliotheek Nijmegen

PEETERS
LEUVEN

1997

naturen: op 3r, 4r en 5r met rode inkt
op 17v, 18v en 19v de letters f, g en h

aflijning met inkt – geen liniëring –
regels: 41-44.

sief) in een vijftiende-eeuwse hand.

r: aan het begin van een alinea na een
– <I.3> 5 regels, rode letter, op 23r,
voor de initialen <I.1> links naast de
tekst van rubriek en representanten in

papier over kartonnen borden. Op de
otharius) De miseria humane condi-
tschrift 15. Jahrh., daaronder 60- en

e dekblad is het boekje ooit in een
e en wanneer het boekje door de UB

II), *LIBER DE MISERIA HUMANA*
liber de Miseria humane condi-
sanctorum Sergii et Bachi qui
us est. prologus <I.2> Domino
otharius indignis dyaconus gra-
n ocii... Incipit liber de miseria
itis. frigus et cauma. Sulphur et
iber de miseria hominis
SEgni (1978), BLOOMFIELD (1979)
de literatuur niet vermeld.

ARNATIONE DOMINI Sermo beati
<I.3> Legimus sanctum Moysen
e in terris Jhesus xpistus domi-
1 seculorum Amen

is, *PAGANOS ET ARIANOS*, fragment.
Vos inquam conuenio o Judei qui

usque in hodiernum diem negatis Filium dei... non adeo potuit obseruari Credo
iam uos o inimici Judei tantis testibus ita obrutos confutatosque esse ipsius
veritate vt nichil querere debeatis... Expliciunt Sermones beati Augustini
Episcopi primus de incarnatione domini Jhesu xpisti Secunda Contra Judeos
PL 42: 1123 (cap. XI)-1126 potuit obseruari (einde van cap. XVI), toegeschreven aan
Augustinus. Volgens GLORIEUX (1952) 31 is de auteur Quodvultdeus.

HS 194

LIBER PRECUM

perkament – 196 bladen – 125 × 85
Engeland – s. 15
band: 1974

Materiaal Perkament. [2]196 bladen.

Collatie 1-4^s (32) * 5^s (40) * 6-7¹⁰ (60) * 8-12⁸ (100) 13⁴ (104) 14⁸ + 1 blad na 8 (113)
* 15¹⁰ mist 9 en 10 16-17⁸ (137) 18² + 1 blad na 2 (140) * 19⁸ (148) * 20-23⁸ (180) 24¹⁰
25⁸ (196).

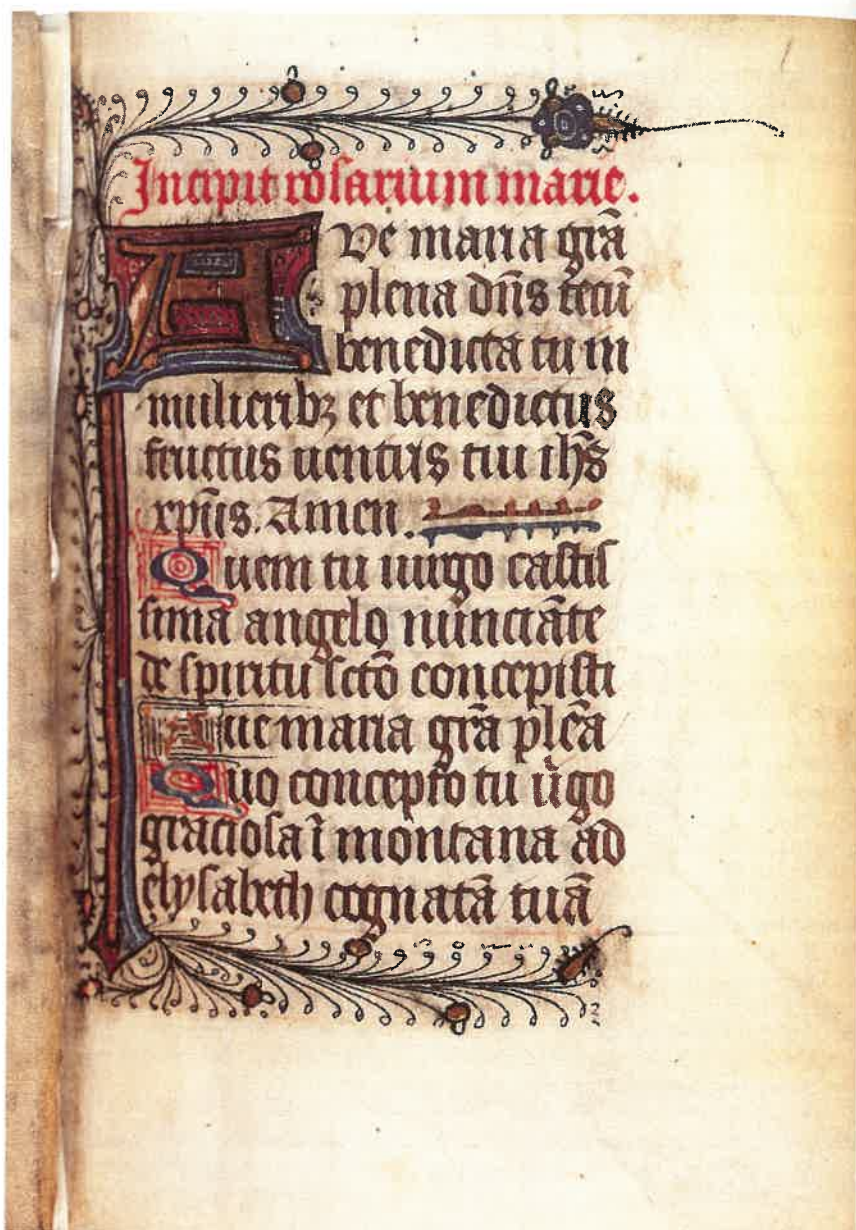
Afmetingen en opmaak Bladen ca. 125 × 85 – bladspiegel zeer wisselend, tussen 70/85
× 43/59 – 10-18 regels.

Schrift en decoratie Ongeveer vijftien verschillende handen, meestal een textualis-
vorm, soms een hybrida, of een mengvorm van E/T of T/C schrift. Het schrift van de
eerste hand (ff. 1-12) is een mooie textualis, met eenregelige initiaaltjes van blauw en
rood of goud en blauw; een drieregelige initiaal op 1r: een gouden letter op een achter-
grond van rood-paars met wit, een balk van goud-paarsblauw, penwerk in zwart en
goud, blauw en wit, in Engelse stijl. Op 1r, 13r en 27r een lijstje langs de bladspiegel.
Op 13r een initiaal van 4 regels hoog. Regelvulling van goud met blauw. Op 105r en
130r initialen met penwerk waarin het Engelse 'ritssluiting' motief voorkomt. De rest
van het boekje is veel soberder uitgevoerd, met rubrieken en rode en blauwe initialen.

Band Modern leren bandje met filelijnen gedecoreerd. Kapitalen van leren vlechtwerk,
een slotje. Vaste rug met driedubbele ribben. Het bandje is in 1974 vervaardigd door
Zr Lucie Gimbrère en vervangt een (in de UB Nijmegen bewaarde) met houtsnijwerk
versierde houten band met zilveren lijst. In het zilver de initialen H.J.L. en zilvermerkjes.
Zr Gimbrère merkte op dat het oorspronkelijke naaisel van de driedubbele ribben van
gerold leer op de wijze van een visgraat was gemaakt. Als dekblad en eerste schutblad
zijn bladen met recepten tegen doofheid gebruikt: zie BUNT (1985).

Herkomst Het boekje moet zijn vervaardigd na 1413, wegens de vermelding van
koning Hendrik V (1413-1422) op 84r. Het is geschreven voor een Margaret: 154r *me*
fanulam tuam Margaretam; op 60r een gebed gesteld uit naam van twee anonymi.

Eigenaars Op de rectzijde van het tweede schutblad de naam Robert Darcy (16de
eeuw). Op het schut- en dekblad achterin korte aantekeningen, o.a. *Item payde for*
helynge as myghels -vi vijd. Het handschriftje is zeker tot in de 19de eeuw in Engels
bezit geweest, zoals blijkt uit aantekeningen op oorspronkelijk onbeschreven bladen in

Afb. 41 – HS 194, f. 1r (vergroot)

het boekje, bijvoorbeeld op 113v: *Hanleigh 1550 rychard lechmere his booke*, 194r: *1553 Mr Richard Lechmere 1553, Tho: Lechmere of the Middle Temple* (19de eeuw). De familie Lechmere (Hanley Castle, Worcs.) bezat het handschrift tot rond 1800, toen het overging naar de familie Coore. Het portret van Ann Lechmere door George Romney dat op 193v wordt vermeld is niet (meer) bekend (volgens informatie van de National Portrait Gallery, Londen): *John Coore... baptized 1741... died 1805... Married Ann Lechmere... her portrait was painted by Romny. tis now. 1897 The possession of his Gt. granddaughter Isabella Dent of Menenthorpe Co. York*. Het is niet bekend hoe en wanneer het handschrift door de UB Nijmegen is verworven.

INHOUD

1-4

- I 1r-12r ROSARIUM MARIE Ave maria gratia plena... quem tu uirgo castissima angelo nunciante de spiritu sancto concepisti... *Oratio* Interueniat pro nobis quesumus domine ihesu xpiste nunc et in hora mortis nostre... Qui venturus es iudicare uiuos et mortuos et seculum per ignem. Amen.
12v blanco

- II 13r-26v TIEN GEBEDEN TOT CHRISTUS *The glorious Inuocacion of our saueour Jhesu* Dominum noster ihesus xpistus humiliavit semetipsum pro nobis factus obediens... Jhesu haue mercy on me. And forgyue me the grete offenses whiche I haue doon... I beseche the. And for thy glorious name Jhesu The holy trinyte one very god haue mercy on me... In nomine ihesu omne genuflectatur celestium terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus noster ihesus xpistus in gloria dei patris. Amen
Verg. REVELL (1975) 232: hs. Londen, British Library, Arund. 285 f. 107, s. 16, een serie van 15 gebeden: *Jesu have mercy... Jesu helpe me to ouercome the temptacion... Jesu trenth me in saule...* (15de gebed) *Jesu give us grace*.

- 27r-31r GEBED TOT DE DRIEENHEID *Oracio trinitati* O blessed trinyte fader and sone and holy ghost thre persones and one god... Lord god almighty alle seenge alle thynges knowynge wysdom and sapience... in whiche alle verite and trouth is conteyned and to the I recomende my soule. my feyth. my lyf. and my deth. Credo in deum
REVELL (1975) 220.
31v-32v blanco

5 *

- 33r-39r SUFFRAGIA *Memoria de sancto cruce. amen* O crux salue preciosa. O crux salue gloriosa me per verba curiosa te laudare crux formosa. ffac presenti carmine
CHEVALIER (1892-1921) 30332.
34r *I orde ihesu cryst y knowleche me that y haue synnyde grew ouerly gladly wolle amend be thy grace haue mercy on me for thy bytter passionn. Amen* Jhesu ihesu ihesu Tibi honor. ihesu ihesu ihesu tibi gloria

Oratio de s^o Jacobo maiore.
Jacobe tu maior gaude. predictus
 es multa laude. Erili carus es
 cognatus. an semp lit tam gra
 tus. Quod tu plus familiaris.
 ad secreta uocabaris. Cū ioh^e
 & cū petro. ceteris dimissis re
 tro. Demonū tu tortor dirus.
 magor couersor imbra tyrior
 suplantator. miseror consolator
 p^rimus int^r fratres & mortis
 calicem bibisti. Sic & tu bearis
 & in celo coronaris. Es semil
 tus gloriose. multū q; miracu
 lose. Plura signa operaria. ope
 ferens tuis caris. Quis nam
 hunc ut tu expari. Digne po

Afb. 42 – HS 194, f. 41r (verkleind)

34v *De sancto xpistoforo. antiphona* Gaude fortis in statura maior tamen in mensura fidei quam corpore... *Oratio* Deus qui beato xpistoforo martiri tuo talem fortitudinem in terris concessisti

35v *Memoria de sancto iohanne presbiter* Ave gemma curatorum. o iohannes flos doctorum
CHEVALIER (1892-1921) 1816.

37r *Memoria de sancto angelo* Precor te angele qui mecum sociaris vt mihi subuenias in omnibus malis defendas me et protegas

38r *Memoria de sancto Rocho* Sancte Roche homo bone. In eundo iter rome. Vexatus pestilencia

39v en 40v AANTEKENINGEN OVER DE FAMILIE LECHMERE

40r blanco

6-7 *

41r-48r SUFFRAGIA *Oracio de sancto Jacobo maiore* Jacobe tu maior gaude. preditus es multa laude

42r *Oracio de sancto herasime* Gaude presul serue xpisti. O herasime qui fuisti. Passus in campania

44r *Oracio de sancta ethelburga* Suscipe vota supplicum sponsa xpiste ethelburga et pro nostris reatibus intercede coram dei in sanctorum omnium pia presencia

44v *Oracio de sancta hildelitha* Ad tumulum dilecte hildelithe dominus soluit compeditos. erigit elisos. sanat egrotos

45r *Oracio de sancta Wilfilda. ant.* Auge nobis Jhesu benigne. benedictionem gracie tue per merita Wilfilde tue dilecte

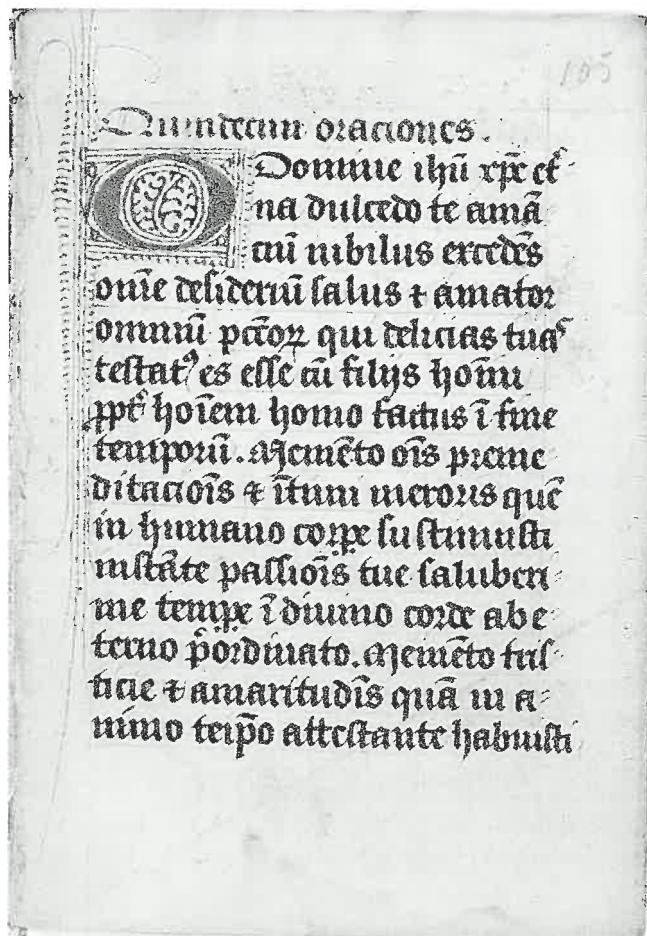
46v Ave sancta famula sitha ihesu xpisti. Que cum tota anima deo placuisti

47r Ave uirgo gloriosa barbara que generosa caritatis lilium

48r-55v GEBED TOT MARIA Missus est angelus gabriel ad mariam virginem disponsatam ioseph nuncians ei uerbum... et erue me a timore uisionis inimici et perducere me ad gaudium paradisi. Amen

55v-60r MISGEBED *Hic sequitur oracio deuota ante receptionem corporis dicenda etc.* O thou holi mythful prest and bischope that be thi divine mythti madist the holi sacrament... glori loue preising and thanking with all reuerence be offerid to the of alle creatures with outen ende. Amen. *Psalmus* Deus in nomine tuo... [gebed] Domine deus omnipotens pater filius et spiritus sanctus. da nobis famulis tuis. N et N. uictoriam contra omnes inimicos nostros ut non possint nobis nocere resistere nec contradicere... Deus in nomine tuo salua nos. et ab hoste visibili et inuisibili libera nos

60v AANTEKENINGEN OVER DE FAMILIE COORE

8-14 *

61r-72r HORAE SPIRITUS SANCTI

72r-73v AANWIJZINGEN VOOR HET GEBED *What maner men or wommen of simple konnynghe mowe thenke or preie in her beginnyge* Whan thou schapest the to preie or haue ony deuocionn. fonde to haue a prevy place from all manere noyse. and tym of rest with outen ony lettyng... In such manere thou maiste think of his gret benefetes and for the more gret to get the compuccion behold with thi gostly eighe his pitivous passionn

REVELL (1975) 109: Meditations ascribed to St. Anselm. In hs. Londen, British Library, Harley 535 toegeschreven aan Ambrosius.

73v-84r LIJDENSOVERWEGING *A short meditacionn of the passionn of oure lord Jhesu crist* Thou maist there ymagine in thin herte as thogh there sighe thi lord take of his enemyes with manye repreves... Gladly wolde I worschip iow as might be to ioure likinge. therefore god to worschip fore iou also in him after his holi teching. I thank him with this holi preier. Pater noster... *Oremus Deus qui sanctorum angelorum tuorum aliquos tibi benigne concedis assistere...* *Oracio* Ihesu fili dei viui omnium cognitor adiuua me ut vanis cogitationibus non delecter... Dirige domine deus meus in conspectu tuo vitam meam. In nomine patris...

84r-86r GEBED VAN HENDRIK V, ingedeeld voor de dagen van de week. *Oracio regis henrici quinti qua dicitur de die in die cum magna deuocione et lamentacione dominicis diebus* Heil thou holiest bodi of oure lord ihesum crist that art now sothfastli concerned her in most excellent sacrament and knowlech... And at the laste for this wrecchid worlde with blessid. parting that I mai come with to liff euerlasting ihesum lord bi vertu and brace of thi liff blessid be thou with oute endinge Amen

REVELL (1975) 340: hs. Londen, British Library, Arund. 197,47b: daar niet aan Hendrik V toegeschreven, en evenmin ingedeeld over de weekdagen.

86r-104v HORAE SPIRITUS SANCTI (Lange getijden van de H. Geest)
Quindecim orationes Spiritus domini repleuit. *Psalm* Venite exultemus

105r-113r VIJFTIEN GEBEDEN O domine ihesu xpiste eterna dulcedo te amancium iubilus excedens omne desiderium salus et amator omnium peccatorum qui delicias tuas testatus es esse cum filiis homini propter hominem homo factus in fine temporum... O Jhesu mundi fabricator... O Jhesu celestis medice... O Jhesu vera libertas... O Jhesu speculum claritatis... O Jhesu rex amabilis... O Jhesu fons inhauste... O Jhesu dulcedo cordium... O Jhesu

regalis virtus... O Jhesu alpha et oo... O Jhesu rex profundissime... O Jhesu veritatis speculum... O Jhesu leo fortissime... O Jhesu unigenite... O Jhesu vitis vera... et accepta semper ac finis vite mee ita laudabilis ut post huius vite terminum te merear laudare cum omnibus sanctis tuis in eternum. Amen

t 113v AANTEKENINGEN OVER DE FAMILIE LECHMERE
15-18 *

114r-129r HIERONYMUS, *PSALTER* *Beatus Jeronimus in hoc modo disposuit hoc psalterium vni angelus domini docuit eum per spiritum sanctum. Porro propter hoc obbreuiatum est quod hii qui solitudinem habent vel qui in infirmitate iacent aut qui in operibus ocupant vel iter agunt vel longinquam uiam. se qui per mare nauigant. aut qui bellum contra hostes committunt. seu contra inuideam diabolorum qui militant contra animas xpistianorum assidue aut qui verum votum vouerunt deo cotidie psallere psalterium integrum et minime possunt hoc facere. vel qui ieiunant fortiter et debilitatem habent et pro hiis qui festas solennes custodiunt eo quod minime possunt psalterium canere illud. vnumquemque ergo ex hiis quos supernis diximus. si volunt animam suam saluam facere. et vitam eternam habere. assidue canere hoc psalterium et possedebunt regnum dei. Amen* Verba mea auribus percipe domine intellige clamorem meum... ad tuam quandoque dulcedinem misericorditer peruenire. Qui viuis et regnas in secula seculorum. Amen
129v blanco

130r-140r PSALMEN 21-30 *Psalmi de passione sequuntur* Deus deus meus respice in me

19 *

141r-145v AANWIJZINGEN VOOR HET BIDDEN VAN EEN PSALTER *In the worship of the holy trinite ffader and sonne and the holy goste ys this and deuoute prayer that foloweth made and ordeyned. and therto ys grete mede and pardon grannted as mekess as to eny prayer of suche a quantite that eue eny man can reken. Except the deuoute sayinge of masse that passeth ass other prayers. And except that thing that a man or a woman is most bounde vnto. And this prayer ys called the sawter of our lorde This sauter is conteyneed in thrues fyfty. Pater noster and as many. Aue maria. And hathe in hit xxii parts And at euery Gaude after euery parte through oute this sawter shall be said this Oreson that foloweth to the which belongeth xxiiii dayes of pardon as often tymes it is deuoutely said. Oracio* O ihesu for thy holy name And for thy bitter passion. Saue vs from synne and shame And from endles dampnacion... And most socouere where so euere thay go ffor this lyffe and the other also. Amen

idissime... O Jhesu
nigenite... O Jhesu
ibilis ut post huius
in eternum. Amen

*oc modo disposuit
um sanctum. Porro
habent vel qui in
unt vel longinquam
tes committunt. seu
xpistianorum assi-
alterium integrum
debilitatem habent
ne possunt psalte-
ris diximus. si vol-
re. assidue canere
mea auribus per-
loque dulcedinem
seculorum. Amen*

* Deus deus meus

TER In the worship
; this and deuoute
ete mede and par-
ntite that eue eny
passeth ass other
most bounde vnto.
ater is conteyneed
d hathe in hit xxii
; this sawter shall
xiiii dayes of par-
or thy holy name
; And from endles
go ffor this lyffe

145v-146v AANWIJZINGEN VOOR HET BIDDEN VAN ELFDUIZEND PATER NOSTER
Saint Vrsula leder of the xi m^l virgyne taught Johnn the holy armyte to say
in the worship of the said xi m^l virgyne xi m^l Pater noster and Aves... The
iii^{de} parte shall mete hys saule whan it is departed from the body and pre-
sent hyt to almyghty god Amen

146v-148v Joseph of Barmaphe founde this lettre vppon our lord ihesu crist
wonndes at the takyng downe of the cros The which was wrytin be our lord
ffyngers And who that bere this lettre vppon hym shall not deye of no euel
dethe. Nor of no fals tale of man or woman nor of no fals Iuge be or Iuged
nor no venym ne fyre nor water nor lightnyng nor thondryng shal not be
overcom And yf that a woman be with childe bere this vppon hyr neither
the woman ne the childe shal not perryssh Nomen domini sit super me. + In
nomine patris et filii et spiritus sancti deus omnipotens. + virtus. + Salus. +
Creator. + Saluator. +

148v Een AVE MARIA

20-25 *

149 blanco

150r-172v GEBEDEN *Oracio de sancta trinitate* Sancta trinitas unus deus
pater et filius et spiritus sanctus miserere michi peccatori et ne perdas me
cum peccatis meis

151r *Ista oracio est rome in quodam lapide Marmoreo cum canatis litteris
qui conceduntur omnibus qui eam dicent cotidie genibus flexis octuaginta
milia annorum pro peccatis mortalibus et pro tempore perduto* Domine
ihesu xriste Rogo te ut amore illum gaudij quod dilecta mater tua habuit
quando ei apparuisti in illa sacratissima nocte pasche

152r *A good salutacion to the sacrament* Salue corpus dominicum. salue
nostrum uiaticum. salue nostrum refugium. salue saluator omnium

153r *To the crucifix* Xpistus factus est pro nobis obediens usque ad mor-
tem. mortem autem crucis

153v (rubrick in margine) *say this folowyng afore your salmys service* Suscipe
domine deus omnipotens hos psalmos tibi consecratos in honore sanctissimi
nominis tui

154v Omnipotens sempiterne deus et misericors clemenciam tuam supplici-
ter deprecor ut me famulam tuam Margaretam tibi fideliter seruire concedas

155r *Sixtus papa concessit vniquique atque dedit qui hanc infrascriptum ora-
tionem legerit tociens quociens dicet vndecimi milia annorum de Indulgen-
ciis. xi m yere* Aue sanctissima maria mater dei. Regina celi porta paradisi

155v *Salutacio sancte marie* Aue maria ancilla trinitas humilima Aue maria
preelecta dei patris filia sublimissima

150

Oratio de sc̄a trinitate
Sancta trinitas
 unus deus pa
 ter et filius ⁊ sp̄s sanctus
 miserere michi peccatori
 et ne p̄das me cū pecca
 tis meis. sed da michi p̄
 honore sancte nōis tui
 et virtutē sancte crucis
 ⁊ et p̄ merita et m̄itū

156v *Oracio* Rogo te dulcissima domina uirgo maria per illam sanctissimam annuntiationem quem ab angelo suscepisti

157r O domina glorie O regina leticie O fons pietatis et misericordie

157v *De sancta maria et Johannes euang[elist]i* O intemerata O beata et intemerata et in eternum benedicta singularis atque incomparabilis dei genetrix maria... O johannes beatissime xpisti famialis amice... benignissimus paraclitus graciaram largitor optimus Qui cum patre...

161r *Oracio sancti Erasmi martiris* O erasme flos decoris. honestatis et honoris. sanctitatis speculum

161v *Oracio de sancto Antonio* O antoni pastor inclite. qui cruciatos reficis. morbos sanas et destruis

162v *De sancte Cristofore martire* Martir xpistofore. pro saluatoris honore. ffac nos mente fore

163v *Deus propicius esto mihi peccata Jhesu ffili dei miserere mei Jhesu ffili virginis miserere nobis* Aue gemma curatorum O johannes flos doctorum Rector de Marstonia

Is gelijk aan 35v-37r hierboven.

165r *De sancta appolonia* Uirgo martir egregia. Pro nobis appolonia ffunde preces ad dominum

165v *Oracio de sancte Thoma martire* Gaude lux londoniarum Thoma tutor animarum Dei prouidencia

Dit gebed is in zijn geheel doorgehaald.

167r *De sancta maria magdalena* Gaude pia Magdalena. Spes salutis vite uena lapsorum fiducia

168r *Oracio de sancta Anna* Salue de radice Jesse. orta mater felix anna. mna post seram sterelitatem gabrielem tibe pollicente

170v *De sancta katerina virgine* Gaude virgo katerina. Qua doctores lux diuina. Traxit ab erroribus

172r *De sancta Margareta virgine* Hec est virgo sapiens. quam dominus vigilantem inuenit

172v Deus pro cuius sanctissimi nominis honore beata appolonia virgo et martir tua amaram et horribilem dencium excussionem perseuerantur sustinuit

173r-174v *A meditacion* Fathir off benyn in trinite. I pray the lord haue mercy on me. Jhesu Criste thy son only. Thow grante me thi grete mercy... And all holy company in hevyn Pray ffor me with oure lady That Ihesu on me haue mercy

174v-179r *An other deuote prayer* Fathir + son + holy gost. lord to the I make my mone Stedfast kyng off myrtes most allmyghty god sytting in

119

as y' arte full off myrte
 And as y' all thynge has wroght
 wrought. Amend my life
 In all kyns thynge. For
 maye loue y' mayden
 chaste. And bring me
 to y' blessid light. Wouthe
 ending y' son is most
 In p' to haue y' swete
 syghte. ffather & son
 & holy goste. Amen.
 Millesies mille millesies
 Trisesies millesies millesies
 Sexagesies millesies mille millesies
 Cencens millesies millesies
 for saint y' anten folowynge

trone... And bryng me to that blessid light. With oute endyng the Ioy is most in the to haue that swete syghte. ffather and son and holy goste. Amen

179r-180r *Millesies mille millesies Trisesies millesies millesies Saxagesies millesies mille millesi Cenciens millesies millesies.* for sayng this antem folowyng Aue regina celorum Aue domina angelorum. Salue radix sancta. ex qua mundo lux est orta

180r-184v GEBEDEN TOT DE NEGEN KOREN DER ENGELN *To the ix ordirs of angells* the holy ordyrs off angells I besech yow to help that glorious angell which is my keper

181r *The iide ordur archangels* The ordir off archangels I beseche yow that I may haue by youre prayer and help Reuelacion

181r *The iii ordir principates* The ordir off principates I beseche yow so to hilp the prelati and princis in gouernyng

181v *The iiiith ordir potestatis* The ordir of potestatis I beseche you to represe my gostly enemys

182r *The vth ordir vertus* The ordir of vertus I beseche yow to pray that I may haue strength in body and soule

182v *The vith ordir dominacion* The holy ordir of domynacion I beseche yow that by youre help and prayer my soule

183r *The viith ordir thronus* The holy ordir of thronus I beseche you that by youre help and prayer I may execute thos werkis

183v *The viiith ordyr cherubyns* The holy ordur of cherubyns I beseche yow pray to my lord god that I may haue the gifte

184r *The ix ordir Seraphyns* The holy ordur off Seraphyn I beseche yow pray for me that I may haue the giftis of grace and feruent loue

184v-186r *Oracio de sancta maria + salutacio deuota* Aue venerabilis. mater pietatis Maria mirabilis. fforma sanctitatis. fflos incomparabilis. ortis puritatis.

186r *Say ye this prayer folowyng aftur euery oure of oure lady* Dulce nomen domini nostri Jhesu xpisti. et nomen gloriosissime virginis marie sit benedictum in secula seculorum. Amen

186v blanco

† 187r-188r AANTEKENINGEN OVER DE FAMILIE COORE

188v-192r blanco

† 192v-194r AANTEKENINGEN OVER DE FAMILIES COORE EN LECHMERE

194v-196v blanco

Literatuur *IMDC* 2-3 56.